Віктор Бедь: 8 травня — День пам’яті та Великої перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років

8 травня Україна разом із демократичним світом вшановує пам’ять мільйонів людей, чиї життя були знищені Другою світовою війною (1939 – 1945) — найбільшою трагедією XX століття.

У цій страшній війні загинуло і було вбито близько 60 мільйонів людей. Мільйони людських доль були понівечені, сотні міст і тисячі сіл — зруйновані, а цілі народи пережили трагедії окупацій, геноцидів, концтаборів, депортацій і масових репресій.

Для України Друга світова війна стала не лише глобальною катастрофою, але й однією з найтрагічніших сторінок нашої національної історії після Геноциду-Голодомору української нації у 1932 – 1933 роках. Українська земля стала одним із головних театрів бойових дій у Європі. Через Україну двічі прокотився смертоносний фронт, залишаючи після себе спустошення, смерть і людське горе.

За різними оцінками, Україна на всіх своїх історичних територіях втратила від 14 до 17 мільйонів своїх співвітчизників — військових і цивільних, дітей і старших людей, жертв нацизму, сталінського тоталітаризму, Голокосту, депортацій, голоду, примусових робіт і політичних репресій. Це були колосальні демографічні, духовні та національні втрати українського народу у XX столітті.

Не менш трагічною була доля Карпатської України — Закарпаття, яке у березні 1939 року після героїчного спротиву Карпатської Січі було окуповане пронацистським режимом Королівства Угорщини. Окупація тривала до жовтня 1944 року та супроводжувалася жорстокими репресіями, переслідуваннями українського населення, масовими арештами, розстрілами, депортаціями, винищенням єврейського і ромського населення, насильницькою мадяризацією та руйнуванням українського духовного і національного життя.

Загальні демографічні втрати Карпатської України (Закарпаття) внаслідок угорської окупації, за різними оцінками, склали біля 300 тисяч осіб — убитими, закатованими, депортованими, померлими у концтаборах, на примусових роботах та внаслідок воєнного лихоліття.

Мільйони українців боролися проти нацизму у складі армій антигітлерівської коаліції, у підпіллі та визвольному русі. Українці проявили мужність і самопожертву на фронтах, у партизанській боротьбі, у лавах Радянської Армії, Української Повстанської Армії та іноземних військових підрозділах, у боротьбі за право бути вільним народом на своїй Богом даній землі.

Ми вшановуємо пам’ять усіх:

- воїнів, підпільників, партизанів, трудеників тилу, які боролися проти нацизму;
- цивільних жертв війни;
- жертв нацистського та комуністичного тоталітарних режимів;
- українських патріотів і борців за незалежність України;
- усіх невинно убієнних, чиє життя забрала війна та окупаційні режими.

Сьогодні, у час триваючої російсько-української війни 2014–2026 років, історія знову нагадує людству надзвичайно важливу істину: зло, імперіалізм, диктатура, шовінізм і людиноненависницька ідеологія завжди несуть смерть, руїну та страждання народам.

На жаль, уже і в наші дні український народ внаслідок віроломної агресії та окупаційної війни Російської Федерації знову змушений боронити свою державу, свободу, культуру, духовність, право на життя та власне майбутнє. І так само, як у роки Другої світової війни, українці демонструють світові незламність, жертовність, мужність і прагнення жити у вільній, незалежній та демократичній Україні.

Пам’ять про Другу світову війну має бути не інструментом політичної маніпуляції чи імперської пропаганди, а пересторогою для всього людства — як на сьогодні, так і на майбутнє.

Схиляємо голови перед усіма загиблими.

Вічна слава і пам’ять усім полеглим борцям із нацизмом у роки Другої світової війни.

Вічна пам’ять жертвам Другої світової війни.

Честь і слава українським героям усіх поколінь.

Слава Україні!

«Бо ніхто ще не перехитрував історію, вона безсторонньо визначає: Богові — Богове, кесареві — кесареве, героям — славу, а катам — зневагу». — Вячеслав Чорновіл, 8 травня 1996 року.

Віктор БЕДЬ,
голова Всеукраїнського товариства
борців за незалежність України у ХХ столітті,
народний депутат України першого скликання

м. Ужгород
8 травня 2026 року